

Cyngor Bwrdeistref Sirol

Merthyr Tudful

Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar
Addysg Grefyddol (CYSAG)

Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar gyfer
Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CYS)

Adroddiad Blynyddol 2023-24

Cyngor Bwrdeistref Sirol
MERTHYR TUDFUL
MERTHYR TYDFIL
County Borough Council

CYNNWYS	TUDALEN
ADRAN 1: GWYBODAETH AM CYSAG/CYS	
1.1 Dyletswydd i sefydlu CYSAG / CYS	3
1.2 Cyfansoddiad CYSAG/CYS	3
1.3 Aelodaeth o CYSAG/CYS	3
1.4 Swyddogaethau CYSAG/CYS	3
1.5 Cofnodion Cyfarfodydd	4
1.6 Dosbarthiad yr Adroddiad	4

ADRAN 2: CYNGOR AR ADDYSG GREFYDDOL (AG), ASTUDIAETHAU CREFYDDOL (AC) A CHREFYDD, GWERTHOEDD A MOESEG (CGAM)	
2.1 Y maes llafur y cytunwyd arno'n lleol	5
2.2 Safonau Addysg Grefyddol (AG), Astudiaethau Crefyddol (AC) a Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CGaM)	5
2.3 Cwricwlwm	6
2.4 Dysgu ac Adnoddau Proffesiynol i Ymarferwyr	7
ADRAN 3: CYNGOR AR Y WEITHRED DDYDDIOL O GYDADDOLI (GDdoG)	
3.1 Adroddiadau Arolygu Ysgolion	9
3.2 Ceisiadau am Benderfyniadau	9
3.3 Ymweliadau Ysgol	9
ADRAN 4: CRYNODEB O ARDALOEDD ERAILL	
4.1 WACYSAG	10
4.2 Panel Cyngori Cenedlaethol ar Addysg Grefyddol (NAPfAG)	10
4.3 Hyfforddiant Aelodau CYSAG/CYS	10
4.4 Llais Ieuencid ar gyfer CGAM, AG, AC a GDdoG	11

ATODIAD 1: AELODAETH CYSAG/CYS 2023-2024	12
ATODIAD 2: AMSERLEN AC AGENDA CYFARFODYDD CYSAG/CYS	13
ATODIAD 3: DOSBARTHAD ADRODDIAD CYSAG/CYS	17
ATODIAD 4: CYFANSODDIAD CYSAG/CYS	18
ATODIAD 5: DYSGU PROFFESIYNOL, ADNODDAU A DEUNYDDIAU WEDI'U RHANNU AG YMARFERWYR	21

ADRAN 1: GWYBODAETH AM CYSAG/CYS

1.1 Dyletswydd i Sefydlu CYSAG / CYS

Mae'n ofynnol i bob awdurdod lleol ffurfio Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar gyfer Addysg Grefyddol (CYSAG) a Chyngor Ymgynghorol Sefydlog mewn Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CYS) yn eu hardal leol. Bydd CYSAG a CYS Merthyr Tudful yn rhannu aelodaeth ac yn cyfarfod fel un corff gydag un cyfansoddiad/Cylch Gorchwyl (CG).

1.2 Cyfansoddiad CYSAG /CYS

Penderfynir aelodaeth y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar gyfer Addysg Grefyddol (CYSAG) gan Ddeddfau Addysg 1944 a 1993 a Deddf Diwygio Addysg 1988. Mae aelodaeth y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CYS) yn cael ei bennu gan Ddeddf Cwricwlwm ac Asesu 2021 yng Nghymru. Mae gan CYSAG/CYS dri grŵp cyfansoddol. Mae gan bob grŵp hawl i un bleidlais:

- Bydd aelodau a benodir i'r grŵp i gynrychioli crefydd, enwad neu argyhoeddiad athronyddol anghrefyddol, cyn belled ag sy'n gyson â chyflawni swyddogaethau'r grŵp yn effeithlon, yn adlewyrchu cryfder cymesur y grefydd honno, enwad neu argyhoeddiad athronyddol anghrefyddol yn yr ardal
- Cymdeithasau sy'n cynrychioli athrawon/ymarferwyr
- Yr Awdurdod Lleol (ALI)

1.3 Aelodaeth o CYSAG/CYS

Mae'r aelodau sy'n cynrychioli pob un o'r grwpiau hyn ar gyfer 2023-2024 wedi'u rhestru yn Atodiad 1.

1.4 SWYDDOGAETHAU CYSAG/CYS

Prif swyddogaeth CYSAG/CYS yw:

- Cynghori'r Awdurdod Lleol (ALI) am Addysg Grefyddol (AG), Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CGM), Astudiaethau Crefyddol (AC) a'r weithred ddyddiol o gydaddoli (GDDOG)
- argymhell bod yr ALI yn adolygu'r maes llafur cytunedig (AS) drwy gynnull Cynhadledd Maes Llafur y cytunwyd arni (ASC)

- ystyried ceisiadau gan ysgolion ar gyfer penderfyniadau (i'w eithrio rhag y gofyniad bod addoliad yn "gyfan gwbl neu'n bennaf o gymeriad Cristnogol cyffredinol")
- cyhoeddi adroddiad blynyddol ar ei waith
- chwarae rhan yn y weithdrefn gwyno statudol leol lle mae achosion yn cael eu cyfeirio ato mewn perthynas ag AG, CGAM, AC neu GDdoG

Gall cyngor i'r Awdurdod Lleol ymwneud â:

- Addysgeg
- Dewis adnoddau addysgu
- Darparu dysgu proffesiynol
- unrhyw fater arall sy'n ymwneud ag AG, AC, CGAM a GDdOG y mae CYSAG/CYS yn ei ystyried yn briodol

1.5 COFNOD O GYFARFODYDD

Yn ystod 2023-2024 cynhaliwyd y ddau gyfarfod trwy TEAMS (ar-lein):

- Dydd Mercher 29 Tachwedd 2023, 4.15pm (cworwm)
- Dydd Mercher 13 Mawrth 2024, 4:15pm (cworwm)
- Dydd Mercher 3 Gorffennaf 2024, 4:15pm (cworwm a chanslo)

Mae cofnod o'r prif eitemau agenda ar gyfer y cyfarfodydd hyn i'w gweld yn Atodiad 2.

1.6 DOSBARTHIAD YR ADRODDIAD

Mae copïau o'r adroddiad hwn wedi'u dosbarthu i'r sefydliadau/sefydliadau a restrir yn Atodiad 3.

ADRAN 2: CYNGOR CYSAG/CYS AR ADDYSG GREFYDDOL (AG), ASTUDIAETHAU CREFYDDOL (AC) A CHREFYDD, GWERTHOEDD A MOESEG (CGAM)

2.1 Y maes llafur y cytunwyd arno'n lleol

Ym mis Chwefror 2022, ail-mabwysiadodd yr ALL ei faes llafur y cytunwyd arno ar gyfer AG. Yn 2022 cytunodd Awdurdod Lleol Merthyr Tudful ar faes llafur newydd ar gyfer CGAM o dan y Cwricwlwm newydd i Gymru. Mae copïau o'r ddau faes llafur y cytunwyd arnynt ar gael ar wefan y cyngor, gwefan CSCJES a gan Glerc CYSAG/ACA.

2.2 Safonau Addysg Grefyddol (AG), Astudiaethau Crefyddol (AC) a Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CGAM)

Mae CYSAG/ACA Merthyr Tudful yn rhoi cyngor i'r Awdurdod Lleol ar safonau mewn AG/AC/CGAM. Mae CYSAG/ACA Merthyr Tudful wedi archwilio amrywiaeth o ffyrdd i ystyried safonau CGAM, AC ac AG:

- Gwahoddir ymarferwyr, pan fyddant yn mynychu cyfarfodydd, i rannu eu harferion da gydag aelodau CYSAG / CYS yn y cyfarfodydd tymhorol. Mae CYSAG/CYS yn annog cydweithio rhwng ysgolion i nodi a chefnogi arfer da. Mae Llais leuenctid CSCJES/EAS newydd ei sefydlu ar gyfer CGAM, AC, AG a fforwm GDDOG yn annog cydweithredu pellach, rhannu arfer da a gwrando ar lais y dysgwyr i hysbysu ymarferwyr, ysgolion/lleoliadau a CYSAG/CYS.
- Mae CYSAG/CYS yn adolygu adroddiadau arolygu Estyn i nodi a rhannu arfer effeithiol ac i gefnogi ysgolion gyda datblygiad AG, CGAM, AC, ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol (SMSC) a'r weithred ddyddiol o gydaddoli (GDDOG). Yn 2023-24, canfyddiadau arolygu dau leoliad meithrin nas cynhelir a thri ysgol gynradd a ystyriwyd gan CYSAG/CYS Merthyr Tudful yng nghyfarfod tymor y gwanwyn 2024. Ni chynhaliwyd cyfarfod haf 2024 oherwydd diffyg cwroem, er gwaethaf cyngor Cyngorydd Cyswllt CSCJES ac ymdrechion parhaus Swyddog yr Awdurdod Lleol i ddatblygu aelodaeth CYSAG/CYS, yn enwedig cynrychiolwyr yr undebau athrawon, ac felly ni ystyriwyd adroddiadau arolygu pellach. Gwnaed sylwadau cadarnhaol gan Estyn sy'n berthnasol i AG ac CGAM ynghyd â darparu SMSC a GDDOG. Roedd CYSAG/CYS yn falch o nodi'r sylwadau cadarnhaol hyn a gofnodwyd gan Estyn. Mae CYSAG/CYS wedi codi pryderon bod newidiadau i adroddiadau Estyn wedi ei gwneud hi'n anoddach i CYSAG/CYS fonitro safonau ym maes Addysg Grefyddol/CGAM fel sy'n ofynnol gan ddeddfwriaeth i'w wneud – un o'r swyddogaethau sy'n ofynnol gan CYSAG/CYS. Codwyd y pryderon hyn gyda WACYSAG, Estyn, yr awdurdod lleol a Llywodraeth Cymru. Bydd trafodaethau'n parhau i fod yn parhau o ran monitro darpariaeth y cwricwlwm, addysgeg a safonau yn y meysydd hyn.

Mae CYSAG/CYS yn parhau i argymhell yr adnoddau canlynol sy'n ymwneud â safonau i ymarferwyr, penaethiaid a llywodraethwyr ysgolion:

[Cyhoeddiadau Estyn:](#)

- [Sut rydym yn arolygu arolygiadau o 2023](#)
- [Yr hyn yr ydym yn arolygu ysgolion a gynhelir a Chysylltiadau Cyhoeddus – ar gyfer arolygiadau o 2023](#)

Ar gyfer darpariaeth 'Addysg Grefyddol' i ddysgwyr sy'n astudio'r cwricwlwm 'etifeddol' cyn bo hir:

- [Addysg Grefyddol mewn Ysgolion Uwchradd \(Estyn, Mehefin 2013\)](#)
- [Addysg Grefyddol yng nghyfnod allweddol 2 a chyfnod allweddol 3 \(Estyn, Mehefin 2018\)](#)
- [Adolygiad o'r cwricwlwm 16-19 pAGsennol yng Nghymru](#)

2.3 Cwricwlwm

Cwricwlwm i Gymru:

Mae aelodau CYSAG/CYS wedi derbyn diweddariadau tymhorol a chyingor manwl gan Ymgynghorydd Cyswllt CSCJES ar gyfer CYS/CGAM / AC a CYSAG/CYS ynghylch datblygiadau'r cwricwlwm. Mae CYSAG/ACA wedi cynghori bod pob ysgol yn ymwybodol o'r gofyniad i roi sylw i faes llafur Cwricwlwm Cymru 2022 y cytunwyd arno'n lleol a'r canllawiau CGAM statudol ar Hwb. Mae CYSAG/ACAC wedi cynghori bod pob ysgol yn cael ei hatgoffa nad oes hawl rhieni i dynnu'n ôl o CGAM yng Nghwricwlwm Cymru. Mae CSCJES wedi cynhyrchu adnoddau i ysgolion er mwyn sicrhau eu bod yn ymwybodol o'r gofynion cyfAGithiol ar gyfer CGAM o fewn Cwricwlwm Cymru.

Mae CYSAG/CYS wedi trafod y newidiadau i CGAM fel gofyniad gorfodol i'r Cwricwlwm i Gymru ac fel rhai sy'n orfodol i bob dysgwr rhwng tair ac un ar bymtheg oed, wrth i'r cwricwlwm hwn gael ei gyflwyno.

Rhoddodd CYSAG/CYS gyngor am bwysigrwydd CGAM 'gwrthrychol, beirniadol a lluosog', yn y Cwricwlwm i Gymru. Mae CSCJES wedi rhoi cyngor ar hyn i Brif Bartner Gwella yr ALI, Partneriaid Gwella a'r ymarferwyr a'r llywodraethwyr hynny sydd wedi ymgysylltu â dysgu proffesiynol, cyfarfodydd rhwydwaith a meysydd cymunedol ar wefan CSCJES.

Mae CYSAG/CYS wedi trafod ymgynghoriadau a phenderfyniadau Cymwysterau Cymru (CC) ynghylch AC TGAU newydd (ar gyfer yr addysgu o fis Medi 2025) a chymwysterau sgiliau ehangach (i'w haddysgu o fis Medi 2027). Rhannwyd trafodaeth ar y cynigion yn WACYSAG gyda CYSAG/CYS. Cyflwynwyd ymateb grŵp ar ran y pum CYSAG/CYS yn rhanbarth Consortiwm Canolbarth y De (CSCJES). Mynegwyd pryderon ynghylch sut y byddai'r cymwysterau newydd yn diwallu anghenion pob dysgwr ac yn unol â chwricwlwm CGAM CFC. Ystyriodd aelodau CYSAG/CYS fod y cymwysterau ehangach CC yn cynnig modiwlau sy'n gysylltiedig â CGAM. Buont yn trafod barn WACYSAG ar hyn, ynghyd ag adborth ymarferwyr.

Cyflwynodd Cymwysterau Cymru eu hymatebion i'r ymgynghoriadau yng Ngwanwyn 2024, trwy weminarau byw a gwybodaeth a gyhoeddwyd ar eu gwefan. Cyflwynwyd a thrafodwyd y canlyniadau hyn yn CYSAG/CYS. Anogodd WACYSAG ymateb i ganlyniadau Cymwysterau Cymru. Cyflwynodd CYSAG/CYS eu pryderon a'u cwestiynau i WACYSAG.

Cwricwlwm i Flwyddyn 9 i Flwyddyn 13:

Trafododd CYSAG/ACA y cwricwlwm a'r hawl i dynnu'n ôl y gofynion ar gyfer dysgwyr ym Mlynnyddoedd 9 ac uwch sy'n cael AG yn unol â'r maes llafur y cytunwyd arno gan etifeddiaeth. Mae'r

hawl i dynnu'n ôl yn dal yn ei le ar gyfer y dysgwyr hyn. Mae canllawiau WACYSAG ar yr hawl hon wedi'u dosbarthu gan WACYSAG/CYSAG/CYS i bob ysgol/lleoliad: [Rheoli Hawl i Ymadael o Addysg Grefyddol, 2017.](#)

Trafododd CYSAG/CYS dueddiadau cenedlaethol mewn cofrestriadau ar gyfer cymwysterau TGAU mewn astudiaethau crefyddol ac AC 2017 ac ystyriodd adroddiad Cyngor Addysg Grefyddol Cymru a Lloegr ar y mater. Mae pryderon ynghylch llai o geisiadau wedi'u rhannu gyda WACYSAG a NAPfAG. Mynegwyd pryderon hefyd am hygyrchedd a phriodoldeb y cymhwyster AC TGAU presennol. Trafododd CYSAG/CYS ostyngiadau diweddar mewn mynediad ar gyfer TGAU AC, yr amser a ddyrannwyd i gymwysterau TGAU mewn ysgolion a'r brwdfrydedd dros opsiwn AC byr. Mae CYSAG/CYS yn cynghori ymarferwyr i ymgysylltu â grwpiau cynghori CBAC i drafod y cymhwyster newydd ar gyfer 2025.

Trwy rwydweithiau ymarferwyr CSCJES, cafodd ysgolion eu diweddarau ar y newidiadau i'r manylebau TGAU 'addysgu o 2025' ar gyfer Astudiaethau Crefyddol.

2.4 Dysgu ac Adnoddau Proffesiynol i Ymarferwyr

Mae CYSAG/CYS Merthyr Tudful yn parhau i ddarparu deunyddiau ategol sy'n gysylltiedig â'r maes llafur y cytunwyd arno gan yr ALL. Bwriedir i'r rhain fod yn ddogfennau, deunyddiau ac adnoddau 'byw' i adlewyrchu esblygiad y Cwricwlwm i Gymru.

Mae CYSAG/CYS yn parhau i gydnabod a chefnogi'r ystod eang o adnoddau dysgu proffesiynol a chyfleoedd rhannu a ddarperir gan CBAC, WACYSAG a CSCJES ar gyfer ymarferwyr Addysg Grefyddol, AC ac CGAM, ac mae wedi annog ysgolion i ymgysylltu â'r cynnig hwn a chael mynediad ato.

Mae CSCJES, fel darparwr rhanbarthol gwasanaethau gwella ysgolion a chymorth dysgu proffesiynol i ysgolion ac ymarferwyr, wedi darparu ystod eang o raglenni, deunyddiau a dulliau dysgu proffesiynol a ariennir gydag ysgolion yn yr ALL. Mae CSCJES wedi rhannu diweddariadau ar gyfer yr holl ddysgu proffesiynol sy'n gysylltiedig â phynciau, cyfarfodydd rhwydwaith a dolenni i adnoddau i CYSAG/CYS trwy bapurau briffio a thrafodaeth yng nghyfarfodydd tymor yr hydref a'r gwanwyn. Cynhyrchwyd papur briffio tymor yr haf gan Gynghorydd Cyswllt CSCJES, ond ni chafodd ei gyflwyno na'i drafod oherwydd cworiaeth cyfarfod tymor yr haf, a olygai na chynhaliwyd y cyfarfod.

- Mae CSCJES yn darparu cyfleoedd rhwydweithio a rhannu tymhorol i ymarferwyr uwchradd a chynradd, dan arweiniad ymarferwyr mewn ysgolion a staff CSCJES. Roedd cyfleoedd rhwydweithio eilaidd yn canolbwyntio ar rannu arfer yn ymwneud â safonau TGAU, cwrs Agored Cymru 'Archwilio Golygfeydd Byd', CGAM ym maes profiad dysgu'r dyniaethau (AoLE), a datblygu cysylltiadau a chysylltiadau â phynciau eraill. Yn y cyfarfodydd hyn, mae ysgolion wedi rhannu eu dulliau o gynllunio'r cwricwlwm, cynnydd, Athroniaeth i Blant (P4C), a datblygu cysylltiadau rhwng crefydd a gwyddoniaeth fel rhan o brosiect a ariennir gyda Sefydliad Faraday Prifysgol Caergrawnt, cyfleoedd rhwydwaith cynradd sy'n canolbwyntio ar ddylunio'r cwricwlwm CGAM a'r dyniaethau, rhannu arfer da a chydweithio wrth ddatblygu adnoddau.
- Mae CSCJES wedi sefydlu cyfleoedd rhwydweithio newydd ar gyfer ysgolion arbennig a PRU. Mae cyfarfodydd tymhorol wedi canolbwyntio ar ddylunio'r cwricwlwm dyniaethau a CGAM, gan rannu arfer da a chydweithio wrth ddatblygu adnoddau.

- Mae CSCJES yn darparu cefnogaeth bwrpasol am ddim i ysgolion yr ALL ar gais. Darparwyd cefnogaeth benodol CGAM i un ysgol ym Merthyr Tudful yn 2023-24. Roedd y gefnogaeth yn canolbwyntio ar ddylunio'r cwricwlwm ar gyfer CGAM a chynllunio. Roedd cefnogaeth bwrpasol yn y dyniaethau hefyd, a oedd yn cynnwys CGAM mewn cynnwys, a ddarparwyd i un ysgol arall ym Merthyr Tudful. Roedd digwyddiadau cymorth clwstwr ar gael ond nid oedd unrhyw geisiadau am gefnogaeth clwstwr ar gyfer CGAM na'r dyniaethau yn ystod 2023-2024.
- Mae CSCJES wedi cynnig amrywiaeth o ddigwyddiadau, prosiectau a rhaglenni dysgu proffesiynol sy'n gysylltiedig â CGAM/AC/AG, fel rhan o arlwy dysgu proffesiynol dyniaethau CSCJES. Mae'r cyfleoedd hyn ar gael i bob ymarferydd ym Merthyr Tudful. Mae enghreifftiau o'r ystod o ddysgu, adnoddau a deunyddiau proffesiynol a ddatblygwyd ac a ariennir i gefnogi ysgolion gan CSCJES a CYSAG/AC i'w gweld yn Atodiad 6. Roedd saith ymarferydd, o Awdurdod Lleol Merthyr Tudful, yn cymryd rhan mewn dysgu proffesiynol yn benodol ar gyfer CGAM a saith arall yn ymwneud â dysgu proffesiynol ar gyfer y dyniaethau (gan gynnwys CGAM) yn ystod blwyddyn academiaidd 2023-24. Mae'r ymarferwyr hyn yn gynrychiolwyr o chwech o'r 25 ysgol yn awdurdod lleol Merthyr Tudful, sy'n cyfateb i 24%.

ADRAN 3: CYNGOR AR Y WEITHRED DDYDDIOL O GYDADDOLI (GDDOG)

Mae Cylchlythyr 10/94 y Swyddfa Gymreig yn nodi y dylai'r Awdurdod Addysg Lleol weithio gyda CYSAG/CYS i fonitro'r ddarpariaeth ar gyfer GDDOG a dylai ystyried gydag ef unrhyw gamau y gellir eu cymryd i wella'r ddarpariaeth o'r fath.

Trafododd CYSAG/CYS gyngor ar GDDOG a derbyniodd wybodaeth am drafodaethau yn WACYSAG a NAPfAG ynghylch ymholiadau am yr hawl i dynnu'n ôl. Mae cyngor wedi bod ar gael i ysgolion unigol ym Merthyr Tudful drwy Ymgynghorydd Cyswllt CSCJES.

Mae CSCJES wedi cyflwyno sesiynau 'galw heibio' ar gyfer GDDOG. Gall unigolion, a grwpiau o ysgolion ym Merthyr Tudful archebu cyfarfodydd i dderbyn cefnogaeth bwrpasol ar gyfer GDDOG, er hwylustod iddynt.

Gwnaethpwyd CYSAG/CYS ac ysgolion yn yr ALI yn ymwybodol o ganllawiau ychwanegol ar gyfer GDDOG trwy rwydweithiau CSCJES, dysgu proffesiynol, a meysydd cymunedol:

- [Deddf Addoli Cyfunol Dyddiol \(GDDOG\): Bodloni'r gofynion deddfwriaethol](#)
- [Adnoddau i gefnogi hunanwerthusiad ysgolion o'r ddarpariaeth ar gyfer y Daily Act of Collective WoAChip \(GDDOG\)](#)
- [Canllawiau atodol: addoli ar y cyd mewn ysgolion anenwadol 2017](#)
- [Canllawiau WACYSAG](#) ar dynnu'r disgyblion yn ôl o addoli ar y cyd, HydAGf 2021
- Estyn, Canllawiau atodol: cydaddoli mewn ysgolion anenwadol, 2013

3.1 Adroddiadau arolygu ysgolion

Mae CYSAG/CYS wedi parhau i gefnogi ysgolion i gyflawni eu gofynion statudol ar gyfer GDDOG. Mae CYSAG/CYS wedi monitro adroddiadau arolygu Estyn, o gyfarfodydd tymor yr hydref a'r gwanwyn, nid tymor yr haf oherwydd diffyg cworwm am argymhellion yn ymwneud â GDDOG a SMSC ac mae'r awdurdod lleol yn dilyn unrhyw ddiffyg cyflawni gofynion statudol trwy ofyn am y cynllun gweithredu ar gyfer ysgolion.

Mae CYSAG/CYS wedi parhau i hysbysu ysgolion am wybodaeth ac adnoddau priodol sy'n ymwneud â GDDOG. Pan fydd materion neu argymhellion yn cael eu hamlygu gan Estyn ynghylch GDDOG, mae'r awdurdod lleol yn dilyn y rhain.

3.2 Ceisiadau am benderfyniadau

Rhaid i addoli ar y cyd fod o gymeriad Cristnogol ar y cyfan. Mae'r weithdrefnu bennu yn caniatáu atal y gofynion hyn mewn perthynas â rhai neu'r holl ddisgyblion/dysgwyr mewn ysgol lle bernir eu bod yn amhriodol. Ni dderbyniwyd unrhyw geisiadau gan ysgolion o fewn Awdurdod Lleol Merthyr Tudful ar gyfer penderfyniadau yn 2023-24.

3.3 Ymweliadau ysgol

Mae CYSAG/CYS Merthyr Tudful wedi croesawu cyflwyniadau ar GDDOG gan ysgolion, ymarferwyr a dysgwyr yn eu cyfarfodydd 2023-2024. Y cyfarfodydd ond ni chafodd unrhyw gyflwyniadau ar GDDOG yng nghyfarfodydd yr hydref na'r gwanwyn. Bydd monitro GDDOG yn cael ei archwilio ymhellach, unwaith y bydd CYSAG/CYS Merthyr Tudful yn dod yn gworwm.

Adran 4: CRYNODEB O ARDALOEDD ERAILL

4.1 WACYSAG

Mae CYSAG/CYS yn parhau i gefnogi gwaith WACYSAG ac yn cydnabod gwerth y corff wrth hyrwyddo AG, AC, CGAM a GDDOG yn genedlaethol. Cynhaliwyd trafodaethau llawn yn CYSAG/CYS ar y materion a godwyd gan WACYSAG. Yn CYSAG Merthyr Tudful/ACA, caniateir i Gynghorydd Cyswllt CSCJES a thri aelod CYSAG/CYS arall o'r ALL fynychu cyfarfodydd WACYSAG, i uchafswm o bedwar aelod o bob un o'r ALL. Cynrychiolwyd yr ALL hefyd yng Nghynhadledd CGAM WACYSAG 2024 genedlaethol gan Gynghorydd Cyswllt CSCJES. Fe wnaethant gyflwyno gweithdy dysgu proffesiynol ar Athroniaeth i Blant (P4C) a gweminar byw am ddim i aelodau CYSAG/CYS newydd, ar gais WACYSAG. Mae'r weminar hon bellach ar gael i'w lawrlwytho trwy wefan WACYSAG.

4.2 PANEL CYNGHORI CENEDLAETHOL ar Addysg GREFYDDOL (NAPFAG)

Cynrychiolwyd CYSAG/CYS Merthyr Tudful yn llawn ar NAPfAG gan Ymgynghorydd Cyswllt CSCJES ar gyfer AG/AC/CGAM a CYSAG/CYS. Mae CYSAG/ACA Merthyr Tudful wedi cael gwybod am ddatblygiadau ledled Cymru ac mae wedi chwarae rhan hanfodol wrth lywio penderfyniadau a pholisïau sy'n effeithio ar AG, CGAM ac AC. Mae NAPfAG wedi gweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid eraill wrth ddatblygu'r cwricwlwm newydd, ac ar ddatblygu canllawiau statudol ar gyfer CGAM yn y Cwricwlwm i Gymru. Mae CYSAG/ACA Merthyr Tudful hefyd wedi derbyn diweddariadau, adroddiadau a gwybodaeth eleni drwy NAPfAG, gan Estyn, a Llywodraeth Cymru yn ymwneud ag CGAM, AC ac AG.

4.3 Hyfforddiant Aelodau CYSAG/CYS

Fel rhan o hyfforddiant i aelodau, mae CYSAG/CYS wedi:

- rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r aelodau am ddatblygiadau mewn AG/AC/CGAM a GDDOG drwy gyflwyniadau, trafodaethau a chyngor rheolaidd gan CSCJES
- gwahodd aelodau i gyfarfodydd Cymdeithas CYSAG Cymru (WACYSAG)
- sicrhau bod y CYSAG/CYS yn cael ei gynrychioli yn WACYSAG a bod aelodau'n derbyn adborth rheolaidd
- annog aelodau newydd i fynychu gweminar WACYSAG, a hwylusir gan Ymgynghorydd Cyswllt CSCJES ar gyfer CGAM/AG/AC, a Phartner Cwricwlwm y Gwasanaeth Cyflawniad Addysg (GCA) ar gyfer CGAM

- sesiynau hyfforddi webinar am ddim ar-lein, gyda [Chymdeithas Genedlaethol y Cynghorau Cynghori Sefydlog ar Addysg Grefyddol \(NACYSAG\)](#)
- darparu [llawlyfr WACYSAG](#) ar gyfer aelodau newydd o CYSAG/CYS

4.4 Llais Ieuenctid ar gyfer CGAM, AG, AC a GDDOG

Archwiliodd CYSAG/CYS Merthyr Tudful sut i glywed llais ieuenctid, gan ystyried fforymau sydd eisoes ar waith neu sut y gall sefydlu cynrychiolaeth ieuenctid trwy fforwm Llais Ieuenctid trawsranbarthol weithio, heb roi pwysau ar ymarferwyr. Mae CYSAG/CYS wedi bod yn gefnogol i'r prosiect ac wedi gweithio gyda chynghorwyr yr ALL a CSCJES i ystyried y ffordd orau o sicrhau bod lleisiau pobl ifanc yn cael eu clywed. Sefydlwyd Llais Ieuenctid fforwm CGAM, AG, AC a GDDOG a chynhaliwyd cyfarfod cychwynnol ym mis Gorffennaf 2024. Nid yw ysgolion Merthyr Tudful yn cael eu cynrychioli ar y fforwm eto, a'r gobaith yw y bydd dysgwyr o'r ALL yn cyfrannu eu barn a'u profiadau o AG/CGAM/GDDOG drwy gyfrwng y Llais Ieuenctid ar gyfer fforwm AG/AC/CGAM a GDDOG neu drwy fforymau presennol. Bydd cyfarfodydd tymhorol Llais Ieuenctid ar gyfer AG, AC, CGAM a GDDOG yn y flwyddyn academaidd nesaf ac yn dilyn pob cyfarfod bydd adborth o'r fforwm hwn yn cael ei ddarparu i CYSAG/CYS Merthyr Tudful yn y cyfarfodydd tymhorol canlynol.

Mae CYSAG/CYS Merthyr Tudful yn croesawu gohebiaeth drwy'r cyswllt isod.

Clerc CYSAG / CYS: Sharon.Davies@merthyr.gov.uk

ATODIAD 1: Blwyddyn Academaidd Aelodaeth CYSAG/CYS Merthyr Tudful 2023-24

ATODIAD 1: Merthyr Tudful AELODAETH Y CYSAG/CYS Blwyddyn Academaidd 2023-24

Awdurdod Lleol – Pwyllgor C

Cynghorydd Ian Thomas
I'w gadarnhau

Awdurdod Lleol
Awdurdod Lleol

Cymdeithasau athrawon – Pwyllgor B

Sian Bernard-HendeACon

Swydd wag

Swydd wag

Swydd wag

Swydd wag

Jemma Davies

Swydd wag

Swydd wag

Judith Edwards

Undeb Cenedlaethol yr Athrawon

NAS/UWT

NAS/UWT

Cymdeithas Rheolwyr y Coleg

Cymdeithas Athrawon a Darlithwyr

Cymdeithas Athrawon AG

UCAC

Cymdeithas Penaethiaid Uwchradd

NAHT

Enwadau Crefyddol ac argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol – Pwyllgor A

Swydd wag

Ann Star

The AGvd. Marc-Aston Walford

Swydd wag

Swydd wag

Sheila Gewolb

Swydd wag

Swydd wag

Swydd wag

Swydd wag

Andrew Chyba

Eglwys Gatholig Rhufain

Eglwys Bresbyteriaidd/Eglwys Diwygiad Unedig (URC)

Yr Eglwys yng Nghymru

Byddin yr Iachawdwriaeth

Eglwys Efengylaidd

Iddewiaeth

Islam

Bwdhaeth

Hindŵaeth/Sanatana Dharma

Sikhiaeth/Sikhi

Dyneiddiaeth

Swyddogion ALI

Andrea May
Sharon Davies
Donna Graves

AG/CGAM/AC

Cynrychiolydd Addysg CBSMT
Clerc CYSAG
Cynghorydd Cyswilt CSCJES ar gyfer

a CYSAG/CYS

ARODIAD 2: Cyfarfodydd CYSAG/CYS Merthyr Tudful a'r Prif Eitemau Agenda

Cyfarfod yr Hydref: Dydd Mercher 29 Tachwedd 2023 am 4:15pm

Lleoliad: TEAMS (Ar-lein)

Roedd y cyfarfod hwn heb gworwm. Cafwyd trafodaethau ond nid pleidlais.

Eitem	Agenda	Unigolyn	Papurau
1	Croeso ac ymddiheuriadau (CYSAG/CYS)	MJ	
2	<p>Atgoffwyd Aelodau o'u cyfrifoldeb personol i ddatgan unrhyw fuddiant personol a rhagfarnol mewn perthynas â materion a gynhwysir yn yr agenda hon yn unol â darpariaethau Deddf Llywodraeth Leol a Chyllid 1992 sy'n ymwneud â'r Greth Gyngor, Deddf Llywodraeth Leol 2000, Cyfansoddiad y Cyngor a'r Nodyn Cod Ymddygiad Aelodau:</p> <p>(a) Atgoffwyd yr Aelodau bod yn rhaid iddynt nodi rhif yr eitem a'r deunydd pwnc y mae eu buddiant yn ymwneud â natur y buddiant personol a'i ddynodi,.</p> <p>(b) Pan fydd Aelodau'n tynnu'n ôl o gyfarfod o ganlyniad i ddatgelu buddiant sy'n rhagfarnu, rhaid iddynt hysbysu'r Cadeirydd pan fyddant yn gadael</p>	MJ	
3	<p>CYSAG/CYS</p> <p>3.1 Ethol Cadeirydd ac Is-gadeirydd (CYSAG / CYS)</p> <p>3.2 Aelodaeth CYSAG/CYS</p> <p>3.3 CG CYSAG / CYS / Cyfansoddiad (Pleidleisio)</p>	AC AC/ Clerc AC / DG	3.3 Drafft CG
4	<p>Cofnodion</p> <p>4.1 Cyfarfod Cofnodion Dydd Llun, 20 Mawrth 2023 (CYSAG / ACA)</p> <p>4.2 Cyfarfod nodiadau Dydd Iau, 22 Mehefin 2023 (CYSAG/CYS – CWORWM)</p>	Cadair/ AC	4.1 Cofnodion 4.2 Nodiadau
5	Materion sy'n codi (CYSAG/CYS)	Cadeirydd / AM	
6	Hysbysiad ar gyfer UFA (CYSAG/CYS)	Cadair	
7	Papur Briffio (CYSAG/CYS)	DG	7.1
			8

8	Adroddiad Blynyddol (CYSAG/CYS) (Pleidleisio)	DG	
9	WACYSAG (CYSAG/CYS) 9.1 Cofnodion WACYSAG Haf 2023, 19/06/23 9.2 Cofnodion drafft CCB 2023 9.3 Agenda'r hydref 2023, 25/10/2023 9.4 Cyngor gan Lywodraeth Cymru ar ddefnyddio data gan CYSAG/CYS 9.5 Cynhadledd WACYSAG 2024	DG DG DG DG DG	9.1 9.2 9.3 9.4
10	Amserlen ar gyfer cyfarfodydd yn y dyfodol (CYSAG/CYS) 10.1 Gwanwyn 2024 - TBC 10.2 Haf 2024 - TBC 10.3 Hydref 2024 - TBC	Cadair Cadair Cadair	
11	Awgrymiadau ar gyfer eitemau agenda ar gyfer gwanwyn 2024 (CYSAG/CYS)	Cadair	
12	UFA (CYSAG/CYS)	Cadair	

Cyfarfod y Gwanwyn: Dydd Mercher 13 Mawrth 2024 am 4:15pm

Lleoliad: TEAMS (Ar-lein)

Roedd y cyfarfod hwn heb gworwm. Cafwyd trafodaethau ond dim pleidlais.

	Eitem Agenda	Unigolyn	Papurau
1.	Croeso ac ymddiheuriadau (CYSAG/CYS)	Cadair	
2.	Atgoffwyd Aelodau Datganiad o Ddiddordeb (CYSAG/CYS) o'u cyfrifoldeb personol i ddatgan unrhyw fuddiant personol a rhagfarnol mewn perthynas â materion a gynhwysir yn yr agenda hon yn unol â darpariaethau Deddf Llywodraeth Leol a Chyllid 1992 sy'n ymwneud â'r Dreth Gyngor, Ty Cyngor, Deddf Llywodraeth Leol 2000, Cyfansoddiad y Cyngor a'r Nodyn Cod Ymddygiad Aelodau: (a) Atgoffwyd yr Aelodau bod yn rhaid iddynt nodi rhif yr eitem a'r deunydd pwnc y mae eu buddiant yn ymwneud â natur y buddiant personol a'i ddynodi.	Cadair	

	(b) Pan fydd Aelodau'n tynnu'n ôl o gyfarfod o ganlyniad i ddatgelu buddiant sy'n rhagfarnu, rhaid iddynt hysbysu'r Cadeirydd pan fyddant yn gadael																		
3.	Etholiadau (CYSAG/CYS) 3.1 Cadeirydd 3.2 Is-gadeirydd	Swyddog ALI																	
4.	Cofnodion (CYSAG/CYS) a materion sy'n codi 4.1 Cofnodion Dydd Llun, 20 Mawrth 2023 4.2 Nodiadau Dydd Iau, 22 Mehefin 2023 (Cworwm) 4.3 Nodiadau Dydd Mercher, 29 Tachwedd 2023 (Cworwm)	Cadair	4.1 4.2 4.3																
5.	Diweddariadau (CYSAG/CYS) 5.1 Aelodaeth a phAGsenoldeb mewn cyfarfodydd 5.2 CG CYSAG/CYS /CYFANSODDIAD 5.3 Dosbarthiad Adroddiad Blynnyddol	Cadair	5.2 5.3																
6.	Adroddiad Briffio Merthyr Tudful (CYSAG/CYS)	Cynghorydd	6. Adroddiad briffio																
7.	Crynodebau Arolygu Estyn (CYSAG/CYS)	Cynghorydd	7. Crynodeb Arolygu Estyn																
8.	WACYSAG (CYSAG/CYS) 8.1 Cofnodion cyfarfod tymor yr hydref 8.2 Cyfarfod tymor y gwanwyn – 5 Mawrth 2024 8.3 Cynhadledd – 13 Mehefin 2024 (WAGcsam) 8.4 WACYSAG . Enwebiadau	Cynghorydd	8.1 Cofnodion drafft 8.3 Taflenni Cynhadledd WACYSAG 8.4 Enwebiadau																
9.	Llais Ieuentid (CYSAG/CYS)	Cynghorydd	9. PPT ar Llais Ieuentid																
10.	Rhestr o gyfarfodydd yn y dyfodol: (CYSAG/ACA) <table border="1" data-bbox="347 1406 935 1697"> <thead> <tr> <th></th> <th>Dyddiad Cyfarfod</th> <th>Lleoliad</th> <th>Amser</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Haf 2024</td> <td>I'w gadarnhau</td> <td>I'w gadarnhau</td> <td>4.15pm</td> </tr> <tr> <td>HydAGf 2024</td> <td>I'w gadarnhau</td> <td>I'w gadarnhau</td> <td>4.15pm</td> </tr> <tr> <td>Gwanwyn 2025</td> <td>I'w gadarnhau</td> <td>I'w gadarnhau</td> <td>4.15pm</td> </tr> </tbody> </table>		Dyddiad Cyfarfod	Lleoliad	Amser	Haf 2024	I'w gadarnhau	I'w gadarnhau	4.15pm	HydAGf 2024	I'w gadarnhau	I'w gadarnhau	4.15pm	Gwanwyn 2025	I'w gadarnhau	I'w gadarnhau	4.15pm	Cadair	
	Dyddiad Cyfarfod	Lleoliad	Amser																
Haf 2024	I'w gadarnhau	I'w gadarnhau	4.15pm																
HydAGf 2024	I'w gadarnhau	I'w gadarnhau	4.15pm																
Gwanwyn 2025	I'w gadarnhau	I'w gadarnhau	4.15pm																
11.	Awgrymiadau / argymhellion i'r ALI? (CYSAG/CYS)	Cadair																	
12.	UFA (CYSAG/CYS)	Cadair																	

Cyfarfod yr Haf: Dydd Mercher 3 Gorffennaf 2024 am 4:15pm

Lleoliad: TEAMS (Ar-lein)

Ni chynhaliwyd y cyfarfod hwn ar gyngor/cais yr ALL o achos diffyg cworwm parhaus.

ATODIAD 3: DOSBARTHIAD YR ADRODDIAD BLYNYDDOL

Bydd copiâu o'r adroddiad blynyddol hwn yn cael eu hanfon yn electronig at y cyrff perthnasol. Bydd yr adroddiad hwn ar gael ar wefannau'r Awdurdod Lleol a WACYSAG i bartïon â diddordeb eu lawrlwytho.

Rhestr o sefydliadau y mae'r adroddiad hwn yn cael ei anfon atynt

- Aelodau o CYSAG Merthyr Tudful a CYS
- Gwasanaethau Democrataidd Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful
- Holl ysgolion Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful
- Llywodraeth Cymru
- Cymdeithas CYSAG Cymru (WACYSAG)
- Llyfrgell Genedlaethol, Aberystwyth
- Estyn
- Cyd-wasanaethau Addysg Consortiwm Canolbarth y De (CSCJES)

Bydd y ddogfen hon ar gael i'r cyhoedd drwy wefan Cymdeithas CYSAG Cymru (WACYSAG) i unrhyw unigolion neu sefydliadau eraill sydd â diddordeb.

ATODIAD 4: CYFANSODDIAD CYSAG/CYS

Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar gyfer Addysg Grefyddol (CYSAG) Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CYS)

Adolygwyd ar gyfer blwyddyn academiaidd 2022-23 ymlaen

Mae'r Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar gyfer Addysg Grefyddol (CYSAG) ym Merthyr Tudful wedi'i sefydlu yn unol ag adrannau 390-397 o Ddeddf Addysg 1996 a'r canllawiau a gynhwysir yng Nghylchlythyr 10/94 Cymru fel y'u diweddarwyd. Yn ogystal, mae'r Cyngor Ymgynghorol Sefydlog (CYS) ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CGAM) ym Merthyr Tudful wedi'i sefydlu yn unol â Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021 (gweler Atodiad 1).

Cyfansoddiad

Cylch gorchwyl

1. Cyngori'r ALL ar faterion sy'n gysylltiedig ag addoli ar y cyd mewn ysgolion sirol.
2. Cyngori'r ALL ar faterion sy'n gysylltiedig ag addysg Grefyddol neu grefydd, gwerthoedd a moeseg a roddir yn unol â'r maes llafur y cytunwyd arno.
3. I benderfynu pa bryd, oddi fewn amser statudol o bum mlynedd, y dylai'r ALL adolygu ei faes llafur y cytunwyd arno.
4. Ystyried gyda'r ALL a'r Gynhadledd Maes Llafur y cytunwyd arno unrhyw newidiadau sy'n ofynnol i'r maes llafur y cytunwyd arno.
5. Ystyried gyda'r ALL y gefnogaeth a gynigir i addysg Grefyddol a chrefydd, gwerthoedd a moeseg yn ei hysgolion, gan roi sylw arbennig i ddulliau addysgu, dewis deunyddiau addysgu a darparu hyfforddiant i athrawon.
6. Cynnig cyngor ar unrhyw faterion eraill sy'n ymwneud â'i swyddogaeth fel y gwêl yn dda.
7. Cyhoeddi adroddiad blynyddol ar ei waith, a ddylai:
 - (a) bennu unrhyw faterion y mae wedi rhoi gwybod i'r Awdurdod Lleol amdanynt;
 - b. disgrifio natur y cyngor yn fras;
 - c. nodi ei resymau dros gynnig cyngor ar unrhyw faterion na chyfeiriwyd atynt yn y lle cyntaf gan yr ALL; a
 - d. cofnodi aelodaeth CYSAG/CYS a dyddiadau cyfarfodydd a gynhelir.
8. Cymryd rhan yng ngweithdrefnau cwynion statudol yr ALL yn yr achosion hynny lle mae'r cwynion yn ymwneud ag addysg Grefyddol neu grefydd, gwerthoedd a moeseg a/neu addoli ar y cyd.
9. Derbyd a gwneud penderfyniadau mewn perthynas â cheisiadau gan benaethiaid ysgolion sir i godi neu addasu'r gofynion y mae'n rhaid i addoli ar y cyd mewn ysgolion o'r fath fod yn gyfan gwbl neu'n bennaf o gymeriad Cristnogol ar y cyfan.

Cyfansoddiad

10. Bydd y cyngor yn cynnwys tri grŵp sy'n cynrychioli:
 - a. O'r fath Cristnogol ac enwadau crefyddol eraill fel, ym marn y Lleol

Bydd awdurdod yn adlewyrchu'n briodol y traddodiadau crefyddol yn yr ardal a hefyd y personau hynny sy'n cynrychioli deiliaid credoau anghrefyddol yn yr un modd ag y maent yn caniatáu penodi personau sy'n cynrychioli deiliaid credoau crefyddol; (adran 390(4)(a), a pharagraff 4(2)(1) o Atodlen 31 iddi, a pharagraff 4(2)(1) o Atodlen 31 iddi, a yn unol â Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021).

b. Dylai cymdeithasau o'r fath sy'n cynrychioli athrawon oherwydd, ym marn yr ALL, gael eu cynrychioli gan ystyried amgylchiadau'r ardal.

c. yr ALL.

11. Gall y Cyngor hefyd gyfethol aelodau.

12. Bydd aelodaeth y Cyngor am gyfnod o bedair blynedd. Gellir ailbenodi unrhyw aelodau sy'n gadael.

13. Mae aelodaeth o'r Cyngor yn ddarostyngedig i'r amod bod yr ALL wedi cymryd pob cam rhesymol i sicrhau ei hun bod y personau a benodir yn gynrychioliadol, yn ôl fel y digwydd, enwadau, cymdeithasau neu grŵp cred anghrefyddol dan sylw.

14. Rhaid i aelodau sy'n cynrychioli cymdeithasau athrawon gynnwys athrawon addysg Grefyddol a/neu grefydd, gwerthoedd a moeseg.

15. Gall unigolion gael eu tynnu oddi ar y Cyngor os nad ydynt yn cynrychioli'r enwad, cymdeithas neu'r Awdurdod y cawsant eu penodi i'w cynrychioli.

16. Caiff unrhyw aelod o'r Cyngor ymddiswyddo ar unrhyw adeg o'i swyddfa.

17. Bydd unrhyw aelod sy'n methu â mynychu tri chyfarfod yn olynol heb ymddiheuriad yn peidio â bod yn aelod. Ni fydd unigolyn sydd wedi'i anghymhwysu mor anghymwys yn cael ei wahardd rhag cael ei ailbenodi gan y corff enwebu priodol.

Trafodion

18. Bydd yr ALL yn penodi clerc i CYSAG/CYS.

19. Ni fydd y Cyngor yn cwrdd llai nag unwaith ym mhob tymor ysgol.

20. Bydd y Cyngor yn ethol cadeirydd ac is-gadeirydd o'i aelodaeth yn y cyfarfod cyntaf ym mhob blwyddyn academaidd. Ni fydd y cadeirydd na'r is-gadeirydd mewn unrhyw flwyddyn yn dod o'r un grŵp cynrychioliadol. Gellir ailbenodi cadeirydd sy'n gadael.

21. Os yw'r Cadeirydd a'r Is-gadeirydd yn absennol o gyfarfod, penodir person i gymryd lle y Cadeirydd ar gyfer y cyfarfod ar gydsyniad yr aelodau sy'n bresennol yn y cyfarfod. Os bydd y Cadeirydd neu'r Is-gadeirydd yn cyrraedd yn ystod gweddill y cyfarfod, bydd yr eilydd penodedig yn trosglwyddo iddynt.

22. Ar unrhyw gwestiwn sydd i'w benderfynu gan y Cyngor dim ond y grwpiau cynrychiadol ar y Cyngor fydd â hawl i bleidleisio, a bydd gan bob grŵp un bleidlais. Cyn i bleidlais ffurfiol gael ei chymryd rhoddir cyfle i bob grŵp cynrychioladol benderfynu sut y caiff ei phleidlais gael ei bwrw.

23. Nid oes gan aelodau cyfetholedig hawl i bleidleisio.

24. Bydd yr agenda ar gyfer pob cyfarfod yn cael ei phennu gan y cadeirydd a'r is-gadeirydd mewn ymgynghoriad â'r ymgynghorydd i CYSAG/CYS, clerc a Swyddog Proffesiynol yr ALL. Bydd gan unrhyw aelod pleidleisio o CYSAG/CYS hawl i gynnig eitemau ar gyfer agenda.

25. Gall y CYSAG/ACA, os yw'n dymuno, drefnu presenoldeb mewn cyfarfod o siaradwr arbenigol nad yw'n aelod o'r CYSAG/CYS.

26. Caiff pob un neu unrhyw un o'r grwpiau cynrychioliadol ofyn i CYSAG/CYS, y bydd angen iddynt gytuno, presenoldeb siaradwr arbenigol nad yw'n aelod o'r CYSAG/CYS, ond dim ond am y cyfnod pan fydd unrhyw fater perthnasol dan ystyriaeth ac ar yr amod bod o leiaf 10 diwrnod gwaith o rybudd o ofyniad o'r fath yn cael ei roi i'r Clerc i'w gynnwys yn agenda'r cyfarfod.

27. Yn achos unrhyw aelod nad yw'n gallu mynychu cyfarfod o'r Cyngor, caiff dirprwy gael ei enwebu gan y corff y mae'r person hwnnw'n ei gynrychioli, ar yr amod bod yr eilydd yn bodloni'r meini prawf cymhwysedd a Chyfarwyddiaeth Addysg yr ALL cyn y cyfarfod.

28. Bernir bod cyfarfod o'r Cyngor yn cworwm os bydd o leiaf un aelod o bob un o'r tri grŵp cynrychiadol yn bresennol.

29. Ni effeithir ar ddilysrwydd trafodion y Cyngor:

(a) swydd wag yn swydd unrhyw aelod o'r Cyngor neu

(b) ar y sail nad yw aelod o'r Cyngor a benodir i gynrychioli unrhyw enwad neu gymdeithas, ar adeg y trafodion, yn cynrychioli'r enwad neu'r gymdeithas dan sylw.

30. Caiff y grwpiau cynrychioliadol ar y Cyngor, ac eithrio'r un sy'n cynrychioli'r Awdurdod, ffonio, ar unrhyw adeg, am adolygiad o'r maes llafur y cytunwyd arno yn yr Awdurdod. Ar yr adeg honno bydd Cynhadledd Sylbws y cytunwyd arni yn cael ei chyfansoddi a'i chynull.

31. Bydd y Cyngor yn ystyried ei adroddiad blynyddol yn y cyfarfod cyntaf i'w gynnal ym mhob blwyddyn academaidd. Ar ôl i'r Cyngor gadarnhau'r adroddiad, bydd yn mynd rhagddo i'w gyhoeddi.

32. Bydd clerc y CYSAG/CYS yn trefnu i gopiâu o'r adroddiad blynyddol gael eu hanfon i bob ysgol sir o fewn yr Awdurdod, i DfES, y Llyfrgell Genedlaethol ac at unigolion a sefydliadau eraill y mae'r ALL yn eu gweld yn dda.

ATODIAD 1

Y Cyngor Ymgynghori Sefydlog (CYS) ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg

Bydd cyfansoddiad, swyddogaethau a threfniadau gweithio CYS Merthyr Tudful yn dilyn rhai CYSAG Merthyr Tudful, fel y nodir uchod. Bydd y ddau bwylgor yn cydfodoli tan 2025 ac er effeithlonrwydd a chywirdeb y ddau bwylgor, cynhelir cyfarfodydd ar yr un pryd, gyda'r holl fusnes yn cael ei drin fel sy'n briodol i bob pwyllgor. Bydd y trefniadau hyn yn parhau nes bod y Cwricwlwm i Gymru wedi'i weithredu i bob grŵp blwyddyn perthnasol, ac ar yr adeg honno bydd CYSAG Merthyr Tudful yn cael ei ddiddymu a bydd CYS Merthyr Tudful yn parhau.

ATODIAD 5: DYSGU PROFFESIYNOL, ADNODDAU A DEUNYDDIAU WEDI'U RHANNU AG YMARFERWYR

Mae CSCJES wedi cynnig ystod o gyfleoedd dysgu proffesiynol i bob ymarferydd yn y rhanbarth, gan ganolbwyntio ar rannu ymarfer a grymuso athrawon. Mae'r rhestr ganlynol yn rhoi gwybodaeth am agweddau ar gynnig dysgu proffesiynol CSCJES sy'n berthnasol i AG/CGAM/GDDOG. Mae'r rhain wedi bod ar gael i ysgolion Merthyr Tudful.

Cynhyrchodd CSCJES adnoddau dysgu proffesiynol:

- [Mae Ardal Gymunedol y Dyniaethau Cynradd CSCJES](#) yn rhannu amrywiaeth o gyhoeddiadau a ffeiliau sy'n berthnasol i'r Cwricwlwm i Gymru
- [Dyniaethau Uwchradd CSCJES: Mae Ardal Gymunedol CGAM yn](#) rhannu amrywiaeth o gyhoeddiadau a ffeiliau sy'n berthnasol i'r Cwricwlwm i Gymru, Addysg Grefyddol (AG), Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CGAM) ac Astudiaethau Crefyddol (AC)
- [Mae Banc Gwybodaeth CSCJES](#) yn cynnwys amrywiaeth o ddeunyddiau ar CGAM ar gyfer ymarferwyr
- [Ymchwiliad a Dehongli yn y Dyniaethau](#). Mae adnodd rhestr chwarae newydd bellach ar gael yma i gefnogi ymarferwyr i ddeall a datblygu sgiliau ymholi a dehongli yn y dyniaethau, gyda thudalennau penodol ar gyfer CGAM yn ogystal â'r pedwar pwnc arall yn y dyniaethau.
- Rhestr chwarae argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol [yma](#)
- CGAM: Cwrdd â'r Gofynion Deddfwriaethol – mae'r adnodd newydd ar gael – [cynradd](#); [eilradd](#)
- Y Weithred Ddyddiol o Gyd-addoli (GDDOG): Cwrdd â'r Gofynion Deddfwriaethol – mae'r adnodd newydd ar gael - [linc](#)
- CGAM ac Athroniaeth 4 Plant ('P4C') – astudiaethau achos prosiect wedi'i ariannu cysylltiadau adnoddau newydd – [cynradd](#); [Eilradd](#)
- Prosiect a ariennir gan CGAM 'Gwrthrychol, Beirniadol a Lluosogistaidd', ynghyd â'r Eglwys yng Nghymru, astudiaethau achos adnodd newydd - [linc](#)
- CGAM a Gwyddoniaeth – prosiect a ariennir cyswllt astudiaethau achos
- Astudiaethau achos CGAM – [cynradd](#); [eilradd](#)
- Adnoddau CGAM, Amrywiaeth a Gwrth-Hiliaeth – [cynradd](#); [eilradd](#)
- Rhestr chwarae argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol [yma](#)
- Mapio a dilyniant yn CGAM – [cynradd](#); [eilradd](#)
- Addysgu Materion Heriol a Sensitif – [cynradd](#); [eilradd](#)
- Dyniaethau Digidol - Astudiaethau achos CSCJES ar gyfer y prosiect a ariennir – [dolen](#)

Rhaglenni a digwyddiadau dysgu proffesiynol:

- **Rhaglen newydd i Ddyniaethau Cynradd Arweiniol** – 3 sesiwn wedi'i chynllunio i gefnogi arweinwyr mewn lleoliadau cynradd
- **Athroniaeth 4 Plant (P4C) a CGAM** – digwyddiad undydd yn canolbwyntio ar addysgeg P4C yn CGAM
- **Hyder i addysgu materion dadleuol a sensitif yn yr ystafell ddosbarth** - digwyddiad undydd i gefnogi hyder ymarferwyr
- **'Cynefin.'** Digwyddiad hanner diwrnod yn archwilio beth yw Cynefin, a sut y gallwn ganolbwyntio'n ystyrlon arno o fewn cyd-destun cwricwlwm yn y dyniaethau
- **Gweminarau CGAM.** Mae CSCJES ac EAS wedi darparu cyfres o weminarau sydd wedi'u cynllunio i ddatblygu gwybodaeth ymarferwyr ar gyfer CGAM. Roedd y rhain yn canolbwyntio ar Gristnogaeth, Iddewiaeth, Islam, Dyneiddiaeth, Santana Dharma/Hindwâidd dharma, Bwdhaeth, Sikhi
- [Amrywiaeth a Gwrth-Hiliaeth o fewn dysgu proffesiynol y Dyniaethau](#) – digwyddiad undydd sy'n archwilio dulliau ysgolion o ddatblygu amrywiaeth a gwrth-hiliaeth o fewn y dyniaethau

Rhannu adnoddau a deunyddiau dysgu proffesiynol eraill gan gynnwys:

- Maes llafur Cytunedig Merthyr Tudful a deunyddiau ategol
- Gwybodaeth Diwrnod Cofio'r Holocaust, adnoddau a gweminarau
- Cylchlythyrau, gwybodaeth ac adnoddau CBAC
- Deunyddiau o gynhadledd WACYSAG, gan gynnwys seminarau ar-lein
- Adnoddau dysgu ac addysgu am ddim gan NATAG
- Deunyddiau o gynhadledd WACYSAG
- Adnoddau a gwybodaeth am Hwb
- Adnoddau a chynghor WASAAG ar gyfer AG, CGAM, AC a GDDOG
- Rhaglenni dysgu proffesiynol Llywodraeth Cymru, podlediadau ac e-gylchgrawn CGAM
- Adnoddau a phosteri banc gwybodaeth CSCJES ar grefydd, gwerthoedd a moeseg, y dyniaethau a'r cwricwlwm i Gymru e.e. dilyniant yn y dyniaethau, mapiau dilyniant y dyniaethau a pholisi enghreifftiol y cwricwlwm

- Deunyddiau Estyn e.e. adroddiad thematig Estyn - dulliau effeithiol o asesu sy'n gwella addysgu a dysgu
- Rhannwyd manylion 'prosiect gwersi o Auschwitz' gydag ysgolion
- Gwybodaeth am ganolfan dreftadaeth Iddewig Cymru ym Merthyr Tudful
- Adnoddau Dysgu Dyneidiaeth y DU
- Canllaw presenoldeb ysgolion a gwyliau crefyddol 2024
- Cyfleoedd ac adnoddau dysgu proffesiynol DARPL
- Podlediadau
- Darganfod Mwslimiaid ym Mhrydain - adnoddau e.e. 'cwrdd â Mwslimiaid'
- Adnodd 'hanes crefydd yng Nghymru'
- Mae adnoddau a gwefan Cymdeithas Hanes Iddewig De Cymru yn cysylltu i gefnogi CGAM